

Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego w grudniu 2018 r.

29.01.2019 r.
Nr 12/2018

- W grudniu 2018 r. odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w porównaniu z analogicznym miesiącem roku poprzedniego o 0,8% (przed rokiem wzrost o 3,0%).
- Stopa bezrobocia rejestrowanego (8,8%) spadła w skali roku o 1,1 p. proc., a w stosunku do listopada 2018 r. zwiększyła się o 0,2 p. proc. Do urzędów pracy wpłynęło więcej ofert pracy w stosunku do grudnia 2017 r., z kolei mniej w porównaniu z listopadem 2018 r.
- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw rosło wolniej w ujęciu rocznym niż przed rokiem (wzrost o 6,7%, w grudniu 2017 r. wzrost o 7,0%).
- W porównaniu z grudniem 2017 r. wzrosły ceny większości artykułów. Znacznie wyższe były ceny detaliczne warzyw oraz pieczywa. W skali roku wzrosły ceny paliw. Spadek cen dotyczył m.in. owoców, cukru oraz jaj świeżych.
- Grudniowe ceny większości produktów rolnych w skupie i na targowiskach były wyższe niż przed miesiącem i rokiem. Zboża i ziemniaki na obu rynkach, podobnie jak żywiec wołowy w skupie, podrożały zarówno w skali miesiąca, jak i roku. Żywiec wieprzowy w skupie i prosię przeznaczone do dalszego chowu oferowane na targowiskach były natomiast tańsze niż w grudniu 2017 r. i w listopadzie 2018 r. Ceny mleka w skupie obniżyły się w skali roku, a ceny żywca drobiowego w skali miesiąca.
- Produkcja sprzedana przemysłu w skali roku pozostała bez zmian (w grudniu 2017 r. wzrosła o 10,9%). W skali roku odnotowano wzrost produkcji budowlano-montażowej w przedsiębiorstwach budowlanych o 10,6% (przed rokiem wzrost o 7,8%).
- Liczba mieszkań oddanych do użytkowania była większa niż w grudniu 2017 r. (o 12,0%). Wpłynął na to wzrost liczby mieszkań w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 36,8%), w budownictwie indywidualnym (o 14,7%) oraz spółdzielczym (o 12,5%).
- W grudniu 2018 r. w skali roku odnotowano wzrost sprzedaży detalicznej (o 6,1%), natomiast spadek w sprzedaży hurtowej (o 3,0%).

Spis treści

Rynek pracy	4
Wynagrodzenia	8
Ceny	9
Rolnictwo	11
Przemysł i budownictwo	14
Budownictwo mieszkaniowe	16
Rynek wewnętrzny	18
Wybrane dane o województwie kujawsko-pomorskim	21

Uwagi ogólne

Prezentowane w komunikacie dane:

- o zatrudnieniu, wynagrodzeniach oraz o produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, produkcji budowlano-montażowej, a także o sprzedaży detalicznej i hurtowej towarów dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób,
- o sektorze przedsiębiorstw, dotyczą podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej,
- o cenach detalicznych dotyczą towarów żywnościowych i nieżywnościowych oraz usług, które pochodzą z notowań cen prowadzonych przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen; ceny żywności notowane są raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu,
- o skupie produktów rolnych obejmują skup od producentów z terenu województwa; ceny podano bez podatku VAT,
- o wynikach finansowych przedsiębiorstw oraz nakładach inwestycyjnych dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem przedsiębiorstw rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz szkół wyższych), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

Dane w ujęciu wartościowym wyrażone są w cenach bieżących i stanowią podstawę dla obliczenia wskaźników struktury. Wskaźniki dynamiki zaprezentowano na podstawie wartości w cenach bieżących, z wyjątkiem przemysłu, dla którego wskaźniki dynamiki podano na podstawie wartości w cenach stałych (średnie ceny bieżące 2015 r.).

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) wyliczono na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podane w tekście i tablicach.

W przypadku gdy dynamika przekracza 1000% użyto określenia „wielokrotnie”.

Dane są prezentowane w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności — PKD 2007.

Polska Klasyfikacja Działalności 2007 (PKD 2007)

Skrót	Pełna nazwa
Sekcje	
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
handel; naprawa pojazdów samochodowych	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
zakwaterowanie i gastronomia	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
obsługa rynku nieruchomości	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
administrowanie i działalność wspierająca	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
Działy	
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	produkcja wyrobów z drewna, oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
produkcja wyrobów z metali	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
produkcja maszyn i urządzeń	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
gospodarka odpadami; odzysk surowców	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
budowa budynków	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

Objaśnienia znaków umownych

Symbol	Opis
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło.
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak (x)	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak (*)	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
Znak (Δ)	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.

Dane charakteryzujące województwo kujawsko-pomorskie można również znaleźć w publikacjach statystycznych wydawanych przez US w Bydgoszczy oraz w publikacjach ogólnopolskich GUS.

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła.

Rynek pracy

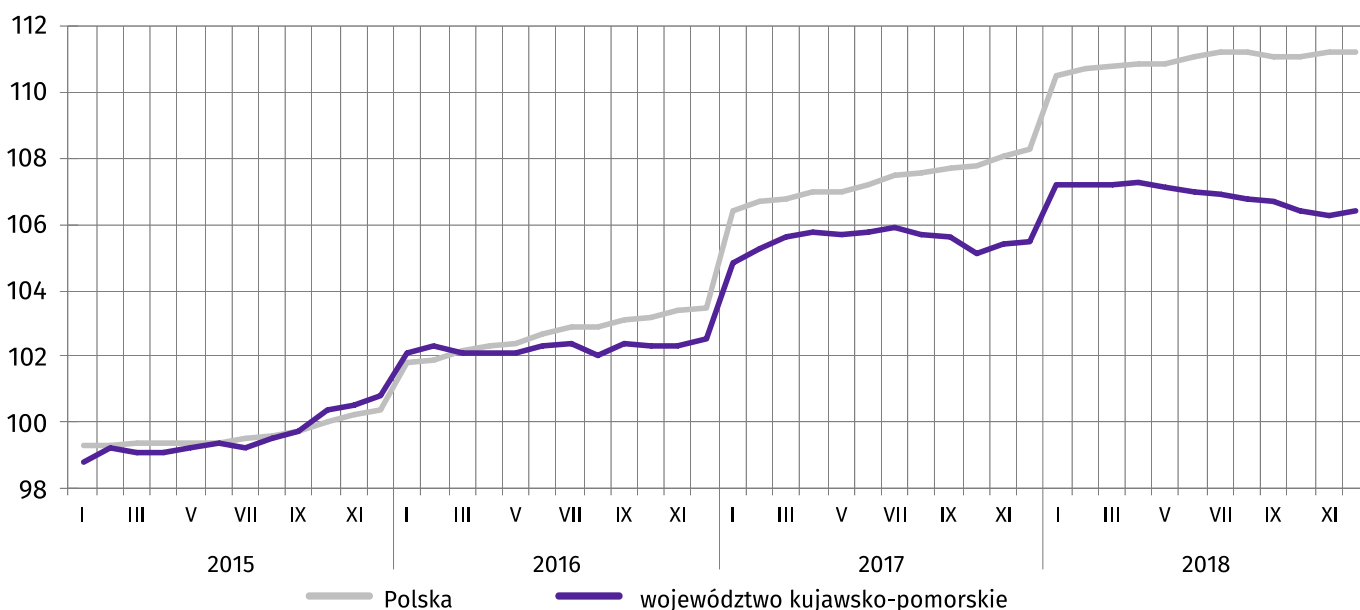
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim w grudniu 2018 r. ukształtowało się na poziomie 258,6 tys. osób, tj. o 0,8% wyższym niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,0% w grudniu 2017 r.). Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 8,8% i była o 1,1 p. proc. niższa niż przed rokiem.

W grudniu 2018 r. największy wzrost przeciętnego zatrudnienia w skali roku odnotowano w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 2,9%). Ponadto wzrost większy niż przeciętny w województwie zanotowano w informacji i komunikacji (o 2,8%), w przetwórstwie przemysłowym (o 2,0%) oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 1,7%). Przeciętne zatrudnienie najbardziej zmniejszyło się w sekcji administrowanie i działalność wspierająca (o 7,4%).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	XII 2018		I-XII 2018	
	w tys.	XII 2017=100	w tys.	I-XII 2017=100
OGÓŁEM	258,6	100,8	260,9	101,9
w tym:				
Przemysł	136,9	101,9	136,9	102,1
w tym:				
przetwórstwo przemysłowe	127,5	102,0	127,5	102,1
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	6,8	101,7	6,8	101,9
Budownictwo	19,2	99,5	19,4	102,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	53,7	102,9	53,9	103,6
Transport i gospodarka magazynowa	15,9	94,6	16,3	98,0
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3,6	97,8	3,6	98,3
Informacja i komunikacja	1,7	102,8	1,7	100,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4,3	100,1	4,3	99,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	11,3	92,6	12,5	102,5

Wykres 1. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw
(przeciętna miesięczna 2015=100)

W odniesieniu do listopada 2018 r. przeciętne zatrudnienie zwiększyło się o 0,1%, w tym najbardziej w sekcji informacja i komunikacja (o 1,3%).

W okresie styczeń-grudzień 2018 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 260,9 tys. i było o 1,9% wyższe niż w analogicznym okresie 2017 r. (przed rokiem wyższe o 3,0%).

Na tle pozostałych województw w grudniu 2018 r. województwo kujawsko-pomorskie pod względem przeciętnej liczby zatrudnionych osób zajęło 8 lokatę w kraju.

W końcu grudnia 2018 r. **liczba bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy województwa kujawsko-pomorskiego wyniosła 72,7 tys. osób i była o 8,9 tys. osób mniejsza niż w grudniu 2017 r. (o 10,9%) i o 1,6 tys. osób większa (o 2,3%) niż w listopadzie 2018 r. Kobiety stanowiły 60,9% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (przed rokiem 59,9%).

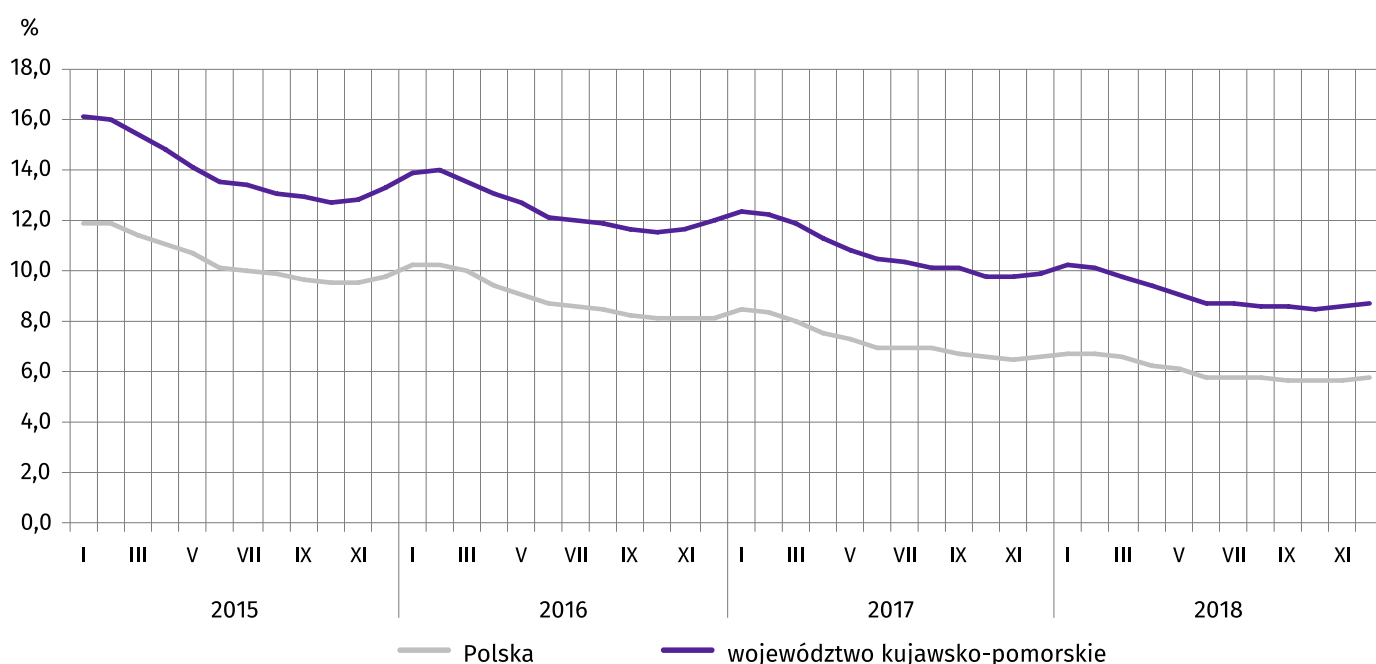
Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia kształtowały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	
	XII	XI	XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu miesiąca) w tys.	81,5	71,0	72,7
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu miesiąca) w tys.	11,4	9,8	9,8
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu miesiąca) w tys.	9,9	8,3	8,2
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu miesiąca) w %	9,9	8,6	8,8

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie kujawsko-pomorskim w końcu grudnia 2018 r. ukształtowała się na poziomie 8,8% (w kraju była niższa o 3,0 p. proc.). W stosunku do grudnia 2017 r. była niższa o 1,1 p. proc., a w porównaniu z listopadem 2018 r. była wyższa o 0,2 p. proc. Kujawsko-Pomorskie nadal znajdowało się wśród województw o najwyższej stopie bezrobocia, zaraz po warmińsko-mazurskim (10,4%) oraz na równi z podkarpackim. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w województwie wielkopolskim (3,1%).

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Stan w końcu miesiąca

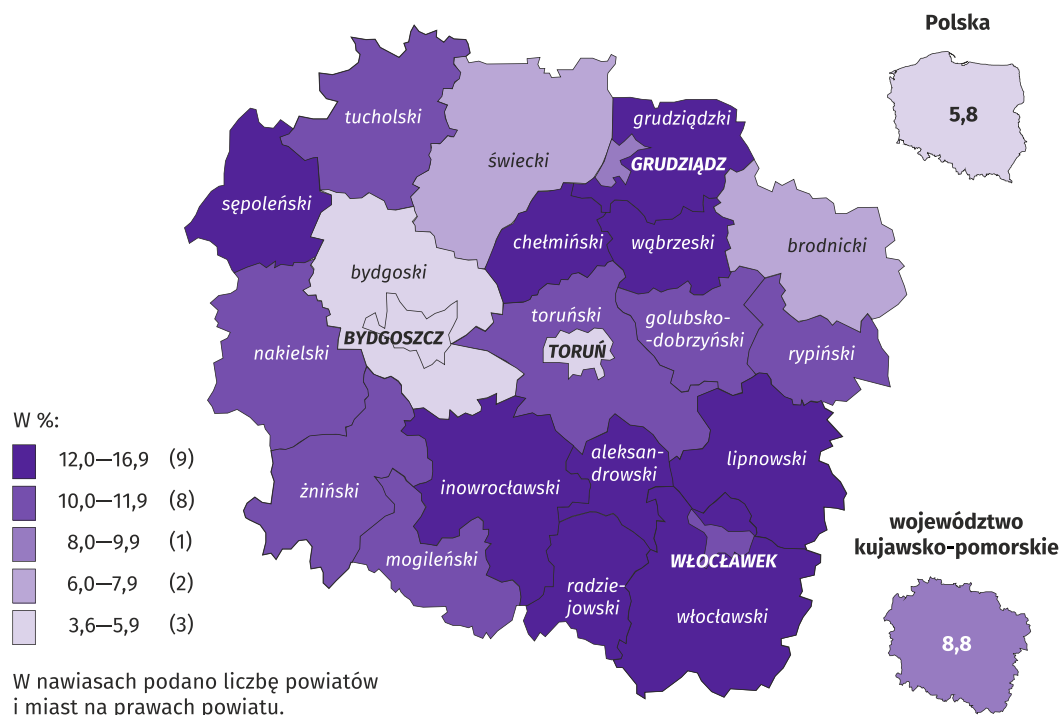

W województwie kujawsko-pomorskim do powiatów i miast na prawach powiatu o najwyższej stopie bezrobocia w grudniu 2018 r. nadal należały powiaty: radziejowski (16,9%, wobec 18,4% w grudniu 2017 r.), lipnowski (16,7%, wobec 17,8%) oraz włocławski (16,0%, wobec 18,5%), a o najniższej miasta Bydgoszcz (3,6%, wobec 3,9%) oraz Toruń (4,8%, wobec 5,2% przed rokiem). W skali roku stopa bezrobocia zmniejszyła się we wszystkich powiatach, a w największym stopniu w powiecie włocławskim (o 2,5 p. proc.) oraz w mieście na prawach powiatu Włocławku (o 2,4 p. proc.).

W grudniu 2018 r. w powiatowych urzędach pracy **zarejestrowano** 9,8 tys. osób bezrobotnych, tj. o 13,5% mniej niż przed rokiem i o 0,2% mniej niż w listopadzie 2018 r. Zmniejszył się także udział bezrobotnych rejestrujących się po raz kolejny (o 0,8 p. proc., tj. do 91,3%) w nowo zarejestrowanych ogółem w stosunku do grudnia 2017 r. oraz udział bezrobotnych dotychczas niepracujących i odsetek zwolnionych z przyczyn zakładu pracy (po 0,1 p. proc., tj. odpowiednio do 11,2% i 2,8%). Zwiększył się z kolei udział absolwentów (o 0,8 p. proc., tj. do 7,7%). Stopa napływu bezrobotnych¹ do urzędów pracy wyniosła 1,2%.

Mapa 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2018 r.

Stan w końcu grudnia

W tym samym czasie z ewidencji **wyrejestrowano** 8,2 tys. osób bezrobotnych, tj. mniej o 17,5% niż w grudniu 2017 r. oraz o 1,8% mniej niż w listopadzie 2018 r. Z tytułu podjęcia pracy (główniej przyczyny wyrejestrowania) z rejestru bezrobotnych wyłączono 5,2 tys. osób (przed rokiem 6,0 tys.). Udział tej kategorii osób w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się o 3,6 p. proc. w ujęciu rocznym (do 64,2%). Zwiększył się także udział osób bezrobotnych wyrejestrowanych w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 1,2 p. proc., tj. do 17,4%) oraz udział bezrobotnych, którzy nabyli prawa emerytalne lub rentowe (o 0,3 p. proc., tj. do 0,8%). Zmniejszył się natomiast odsetek osób które utraciły status bezrobotnego w związku z rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawców (o 4,4 p. proc., tj. do 1,5%) Stopa odpływu bezrobotnych² z urzędów pracy wyniosła 11,5%.

W końcu grudnia 2018 r. **bez prawa do zasiłku** pozostawało 60,5 tys. bezrobotnych, ich udział w liczbie bezrobotnych ogółem zmniejszył się w stosunku rocznym o 0,9 p. proc. (do 83,3%).

W województwie kujawsko-pomorskim bezrobotni będący **w szczególnej sytuacji na rynku pracy** w końcu grudnia 2018 r. stanowili 86,4 % ogółu bezrobotnych (przed rokiem 86,7%). Do bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy zaliczane są m.in. osoby długotrwale bezrobotne³, których udział w liczbie zarejestrowanych ogółem zmniejszył się w skali roku o 2,4 p. proc. Zmniejszył się także odsetek bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 0,1 p. proc.). Zwiększył się natomiast udział osób bezrobotnych posiadających co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia (o 1,6 p. proc.) oraz udział osób bezrobotnych do 30 roku życia (o 0,7 p. proc.). Udział bezrobotnych do 25 roku życia pozostał na niezmiennym poziomie.

¹ Stosunek liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

² Stosunek liczby bezrobotnych wyrejestrowanych w miesiącu sprawozdawczym do liczby bezrobotnych na koniec poprzedniego miesiąca.

³ Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Wybrane kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy kształtowały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	
	XII	XI	XII
	w procentach ogółem		
Do 30 roku życia	25,8	27,2	26,5
w tym do 25 roku życia	12,4	13,0	12,4
Długotrwale bezrobotne	60,2	57,9	57,8
Powyżej 50 roku życia	25,3	24,7	25,2
Posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia	22,1	24,0	23,7

Wśród bezrobotnych nie zaliczających się do grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zwiększył się udział kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (o 1,4 p. proc.) oraz osób bez kwalifikacji zawodowych (o 0,5 p. proc.). Zmniejszył się natomiast udział osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego (o 0,2 p. proc.).

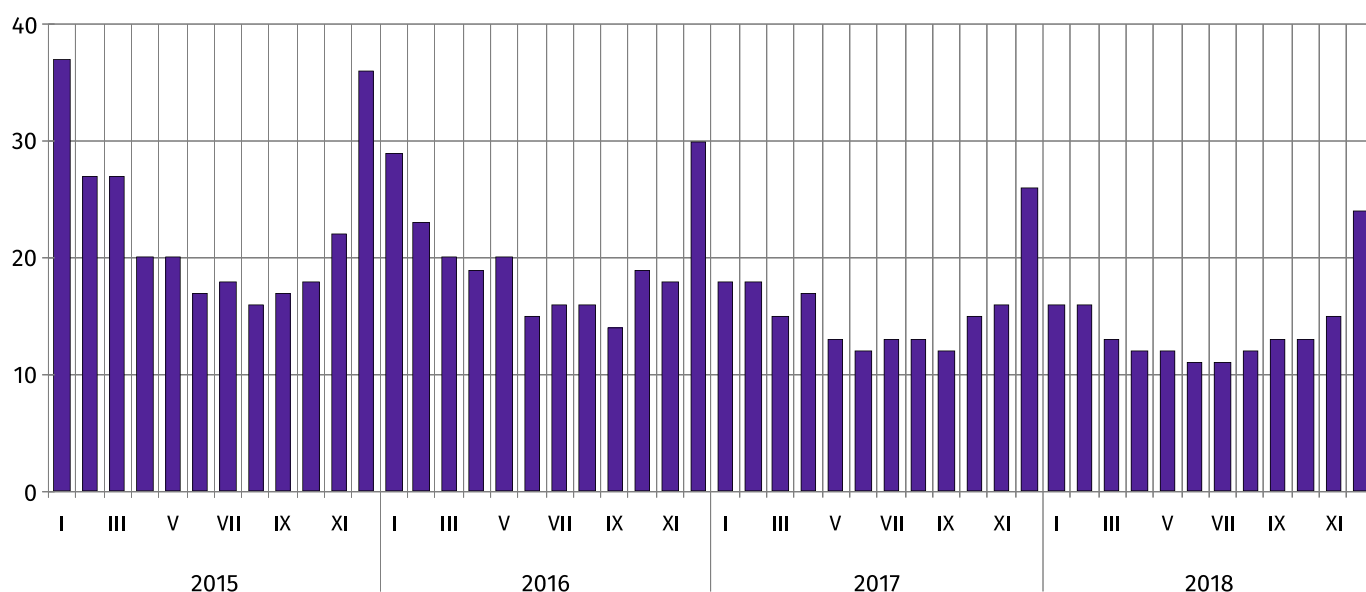
Wybrane kategorie bezrobotnych:

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	
	XII	XI	XII
	w procentach ogółem		
Bez kwalifikacji zawodowych	36,2	36,8	36,7
Bez doświadczenia zawodowego	19,6	19,8	19,4
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	21,3	22,9	22,7

W grudniu 2018 r. do urzędów pracy zgłoszono 4,3 tys. **ofert pracy**, tzn. wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Było to więcej o 0,2 tys. ofert w porównaniu z grudniem 2017 r. i jednocześnie o 1,4 tys. mniej niż w listopadzie 2018 r.

Wykres 3. Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy

Stan w końcu miesiąca

W końcu grudnia 2018 r. na 1 ofertę pracy przypadało 24 bezrobotnych (przed rokiem 26 osób, a w listopadzie 2018 r. 15 bezrobotnych).

Z danych urzędów pracy wynika, że według stanu w końcu grudnia 2018 r., 5 zakładów pracy zapowiedziało w najbliższym czasie **zwolnienie** 313 pracowników (przed rokiem odpowiednio 6 zakładów i 211 pracowników).

Wynagrodzenia

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2018 r. w województwie kujawsko-pomorskim ukształtowało się na poziomie 4370,49 zł (w kraju 5274,95 zł) i było o 6,7% wyższe niż w grudniu 2017 r. (przed rokiem wzrost o 7,0%).

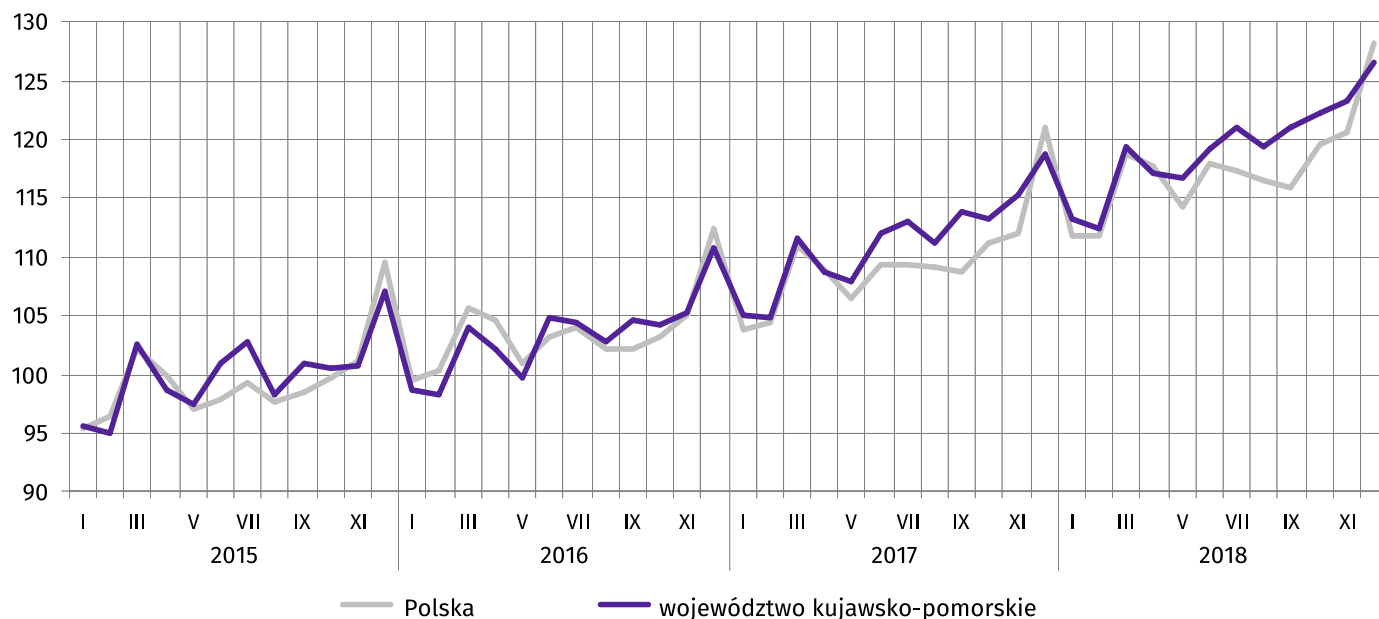
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw kształtowały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	XII 2018		I-XII 2018	
	w zł	XII 2017=100	w zł	I-XII 2017=100
OGÓŁEM	4370,49	106,7	4135,08	106,9
w tym:				
Przemysł	4410,27	105,4	4229,17	106,4
w tym:				
przetwórstwo przemysłowe	4350,27	105,7	4217,20	106,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	4790,01	102,2	4131,94	105,2
Budownictwo	4428,11	111,3	4317,18	108,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	4309,70	107,8	4096,30	108,0
Transport i gospodarka magazynowa	3607,75	104,5	3515,08	105,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3792,93	106,7	3452,65	109,8
Informacja i komunikacja	6532,67	107,9	5765,20	102,6
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5510,66	108,1	4439,02	106,5
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	3051,14	106,1	2972,77	105,1

W porównaniu z grudniem 2017 r. wzrost przeciętnych wynagrodzeń odnotowano w większości sekcji PKD. Więcej niż przeciętnie w województwie wzrosły wynagrodzenia w: budownictwie (o 11,3%), obsłudze rynku nieruchomości (o 8,1%), informacji i komunikacji (o 7,9%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 7,8%).

W odniesieniu do przeciętnego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego w grudniu 2018 r. najwyższe wynagrodzenie zanotowano w sekcji informacja i komunikacja (o 49,5% wyższe), natomiast najniższe wynagrodzenie odnotowano w administrowaniu i działalności wspierającej (o 30,2% niższe od przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie).

Wykres 4. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
(przeciętna miesięczna 2015=100)

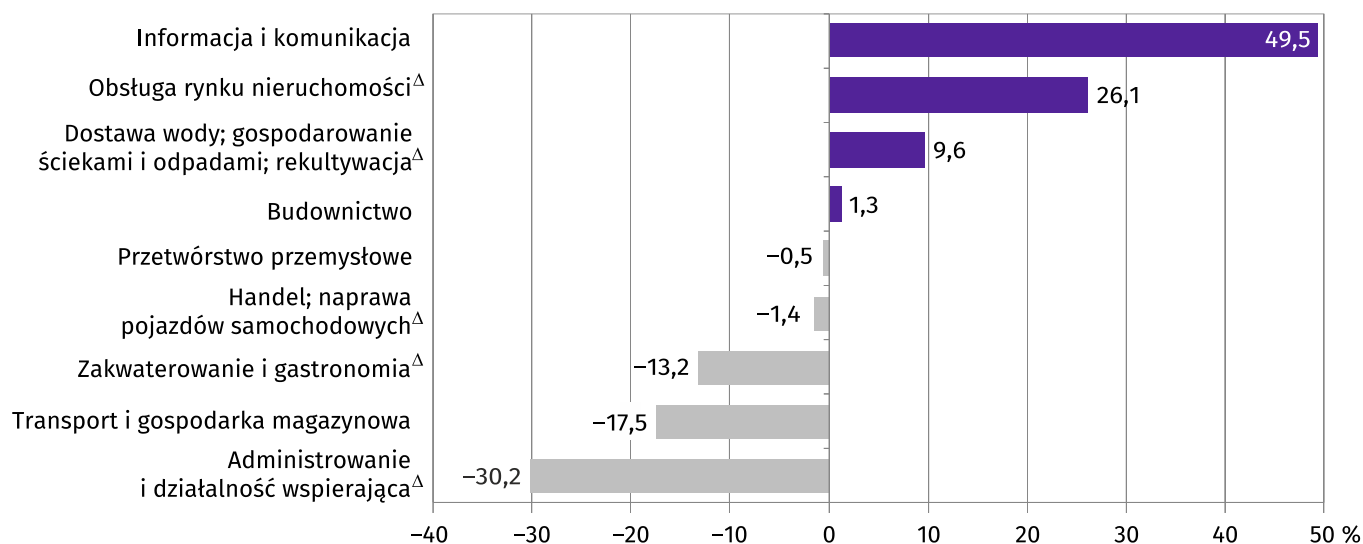

W odniesieniu do listopada 2018 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w grudniu 2018 r. ukształtowało się na poziomie o 2,7% wyższym. Najwyższy wzrost wystąpił w sekcji obsługa rynku nieruchomości (o 21,9%).

W okresie styczeń-grudzień 2018 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 4135,08 zł i było o 6,9% wyższe niż w roku poprzednim. Najwyższy wzrost zanotowano w sekcji zakwaterowanie i gastronomia (o 9,8%).

Województwo kujawsko-pomorskie pod względem wysokości przeciętnego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2018 r. uplasowało się na 13 miejscu w kraju.

Wykres 5. Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto od średniego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie w grudniu 2018 r.

Ceny

Ceny detaliczne badanych artykułów żywnościowych w grudniu 2018 r. w województwie kujawsko-pomorskim w większości były wyższe niż w grudniu 2017 r.

W grupie artykułów „pieczywo i produkty zbożowe” wzrosły w skali roku ceny następujących towarów: chleba mieszanego pszenno-żytniego (o 11,1%), bułki pszennej (o 9,5%) i mąki pszennej (o 7,3%). Spadły ceny kaszy jęczmiennej (o 3,5%) oraz ryżu białego (o 1,3%).

Więcej niż w grudniu 2017 r. konsumenci płacili za mięso wołowe: z kością – rostbef (o 6,0%) i bez kości – z udźca (o 4,3%). Natomiast mniej niż w grudniu poprzedniego roku płacono za kurczęta patroszone (o 4,3%) oraz za mięso wieprzowe bez kości – schab środkowy (o 2,5%).

Wyższe niż przed rokiem były ceny filetów mrożonych z morszczuka (wzrost cen o 9,0%), szynki wieprzowej gotowanej (o 4,3%), kiełbas: wędzonej i suszonej (odpowiednio o 2,9% i 1,4%). Wzrosła również cena karpia świeżego niepatroszonego (o 4,0%).

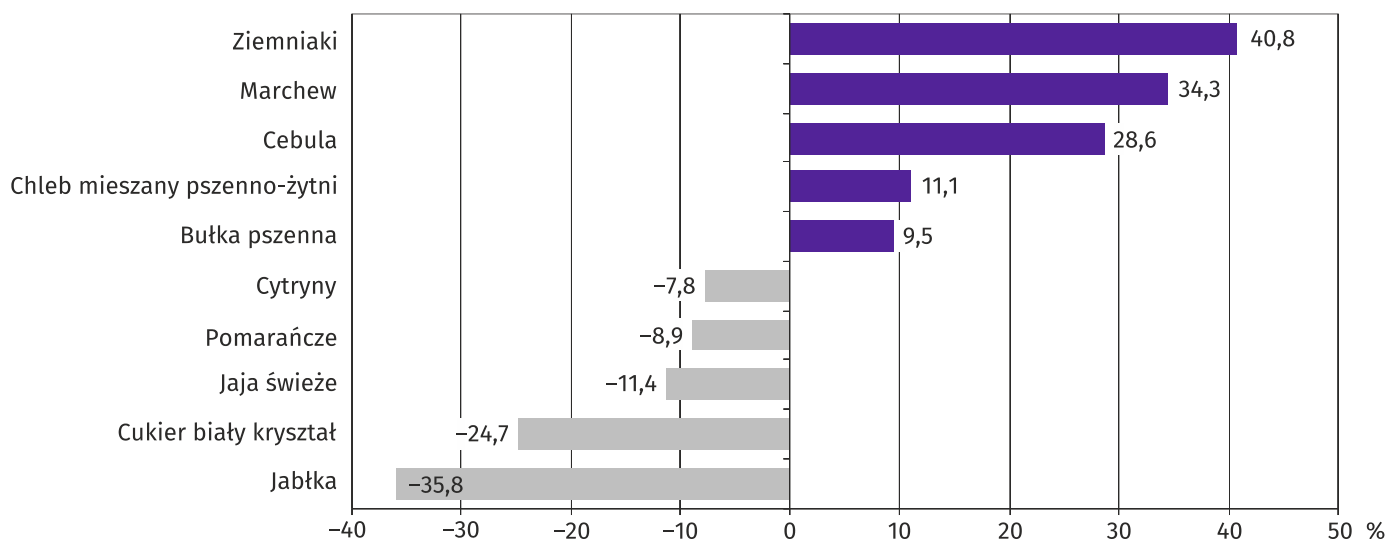
W grupie „mleko, sery i jaja” wzrost cen dotyczył: sera twarogowego półtłustego (o 6,0%), śmietany o zawartości tłuszczu 18% (o 2,7%) i mleka krowiego o zawartości tłuszczu: 2–2,5% (o 0,4%). Spadek cen w tej grupie towarów odnotowano w przypadku jaj świeżych (o 11,4%), sera dojrzewającego (o 1,0%) i mleka krowiego o zawartości tłuszczu 3,2–3,5% o przedłużonym okresie trwałości, którego cena zmalała o 0,4%.

W grupie „oleje i pozostałe tłuszcze” wzrosła cena oleju rzepakowego produkcji krajowej o 4,2%. Natomiast spadły ceny następujących badanych produktów: margaryny (o 5,2%) i masła świeżego o zawartości tłuszczu ok. 82,5% (o 4,3%).

W grupie „owoce i warzywa” zauważalny był wzrost w skali roku cen ziemniaków (o 40,8%), marchwi (o 34,3%) i cebuli (o 28,6%). Ceny jabłek, pomarańczy i cytryn były niższe niż przed rokiem (odpowiednio: o 35,8%, o 8,9% i o 7,8%).

Wśród pozostałych artykułów żywnościowych w porównaniu z grudniem 2017 r. wzrosły ceny: soku jabłkowego (o 8,8%), kawy naturalnej mielonej (o 6,7%), czekolady mlecznej (o 4,6%) oraz herbaty czarnej, liściastej (o 2,4%). Spadek zanotowano dla cen: cukru białego kryształ (o 24,7%) i piwa jasnego butelkowego, którego cena spadła o 1,4%.

Wykres 6. Zmiany cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych w grudniu 2018 r.
(wzrost/spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)

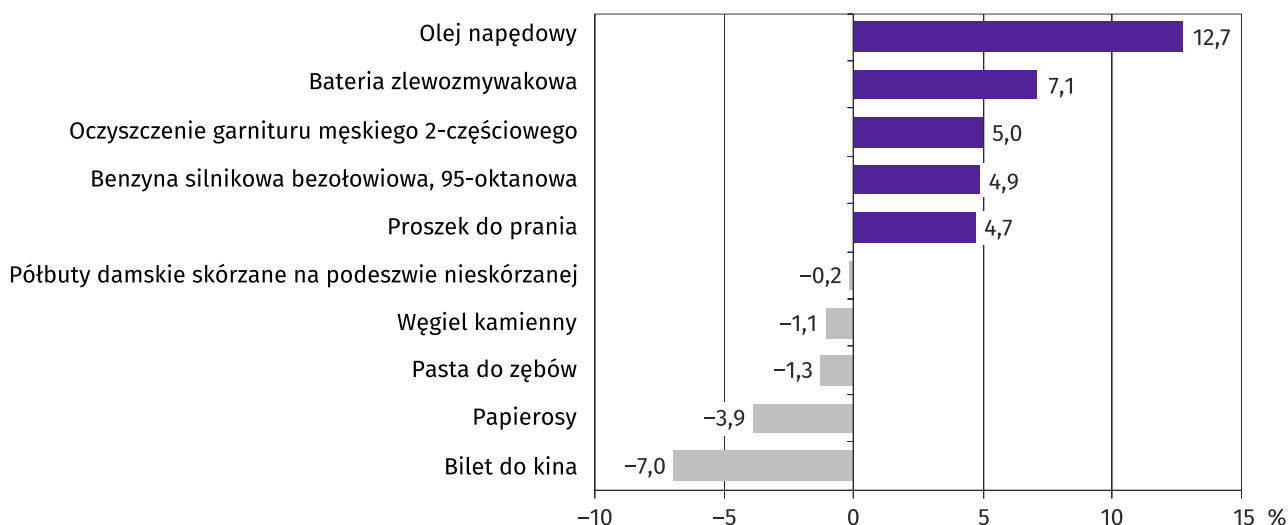
W grupie towarów i usług związanych z utrzymaniem mieszkania w grudniu 2018 r. w województwie kujawsko-pomorskim ponownie zanotowano wzrost cen. Wzrosły opłaty za: wywóz śmieci segregowanych i niesegregowanych w budynkach wielorodzinnych (odpowiednio o 3,9% i o 3,7%), centralne ogrzewanie (o 3,7%), pobranie zimnej wody z miejskiej sieci wodociągowej (o 1,2%) i podgrzanie wody dla gospodarstwa domowego (o 0,8%). Zmalała cena węgla kamiennego o 1,1%.

W grupie towarów i usług związanych z transportem więcej niż przed rokiem płacono za olej napędowy (wzrost cen o 12,7%), benzynę silnikową bezołowiową, 95-oktanową (o 4,9%) oraz za przejazd taksówką osobową, taryfą dzienną (o 3,2%). Wzrost cen paliwa nie wpłynął na cenę biletu normalnego, jednorazowego na przejazd autobusem miejskim i nie zmieniła się.

Wśród pozostałych badanych artykułów nieżywnościowych i usług konsumpcyjnych w grudniu 2018 r., najbardziej w skali roku wzrosły ceny: baterii zlewozmywakowej (o 7,1%), oczyszczenia garnituru męskiego 2-częściowego (o 5,0%), proszku do prania (o 4,7%), miksera elektrycznego (o 4,6%) i kuchni mikrofalowej wolnostojącej (o 4,4%). Wyższa była cena wizyty u lekarza specjalisty (wzrost o 4,1%) oraz strzyżenia włosów męskich (o 4,0%).

W grudniu 2018 r. zmalała cena biletu do kina o 7,0%. Spadek cen dotyczył również papierosów (o 3,9%), pasty do zębów (o 1,3%) i półbutów damskich skórzanych na podeszwie nieskórzanej, których cena zmalała o 0,2%.

Wykres 7. Zmiany cen detalicznych wybranych artykułów nieżywnościowych i usług konsumpcyjnych w grudniu 2018 r.
(wzrost/spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)

Rolnictwo

Na rynku rolnym w grudniu 2018 r. przeciętne ceny większości produktów rolnych w skupie i na targowiskach (z wyjątkiem żywca wieprzowego i drobiowego w skupie oraz prosiąt przeznaczonych do dalszego chowu na targowiskach) były wyższe niż przed miesiącem. W porównaniu z grudniem 2017 r. również odnotowano wzrost cen większości produktów rolnych. Spadki cen dotyczyły jedynie żywca wieprzowego i mleka w skupie oraz prosiąt na targowiskach.

Po dość ciepłym grudniu 2017 r. i styczniu 2018 r. luty charakteryzował się niższą temperaturą (były okresy większych mrozów, na większości pól bez okrywy śnieżnej). Opady były niższe niż normalnie w tym okresie, co nie wpływało korzystnie na zimujące rośliny. Na początku marca warunki pogodowe poprawiły się, temperatura również w nocy była powyżej 0°C, występowały też umiarkowane opady deszczu. Wykonane w tym czasie oceny przezimowania nie stwierdzały większych strat w oziminach. W II i III dekadzie marca na terenie województwa wystąpiły mrozy, przy czym na większości pól nie było okrywy śnieżnej. Pogorszyło to stan zbóż i rzepaku ozimego. Kwiecień 2018 r. był miesiącem zdecydowanie cieplejszym niż marzec. Temperatury nie spadały poniżej 0°C. Opady, lokalnie intensywne, były w całym miesiącu poniżej normy. Sytuacja wilgotnościowa była zróżnicowana. Na glebach lekkich występowały objawy niedoboru wilgoci, a na zwięzłych utrzymywały się jeszcze zastoiska wodne. Warunki do wzrostu zbóż były na ogół zadowalające, ale krytyczne okazały się dla rzepaku. Nagłe przejście z mrozów w marcu, do wysokich temperatur w kwietniu nie pozwoliło na wytworzenie rozety i rozgałęzień. Po ciepłym i mało wilgotnym kwietniu, warunki pogodowe w maju 2018 r. były podobne. Temperatura przekraczała średnią wieloletnią, przez wiele dni utrzymywała się powyżej 30°C. Sumy opadów były niskie, chociaż lokalnie występowały burze z obfitymi opadami, stąd duże zróżnicowanie stanu upraw. Poplony ozime były zebrane dość wcześnie, ich plon był niższy niż w poprzednim roku. Utrzymywały się dobre warunki do koszenia i zbioru I pokosu z łąk. Plony były dobre, ale mała ilość opadów przyhamowała odrost traw. Czerwiec 2018 r. był kolejnym miesiącem z minimalnymi opadami, przy bardzo wysokiej temperaturze. Wszystkie rośliny uprawne zareagowały zahamowaniem vegetacji. Na łąkach obserwowano prawie całkowity brak odrostu po pierwszym pokosie, jedynie w dolinach rzek sytuacja była zadowalająca. W sadach nienawadnianych notowano większy niż zazwyczaj opad owoców. Do żniw przystąpiono wcześniej z uwagi na utrzymującą się od kwietnia suszę. Żniwa przebiegały w dobrych warunkach. Ziarno było suche, ale w większości drobne. Przelotne opady na przełomie lipca i sierpnia sprzyjały wykonywaniu podorywek bezpośrednio po zbiorze słomy po zbożach i rzepaku oraz siewom poplonów. Tam, gdzie było to możliwe zasiano rzepak ozimy. Po nielicznych lokalnych opadach bardzo szybko następowało osuszenie gleb. W sierpniu 2018 r., było nieco więcej opadów niż w lipcu. Były one jednak lokalne i w połączeniu z wysoką temperaturą niewystarczające do właściwego rozwoju roślin. Przeważały dni z temperaturą powyżej 30°C. Warunki te były niekorzystne dla vegetacji zarówno warzyw korzeniowych, jak i liściastych. Ich plony mogą być znacznie niższe niż w roku poprzednim. Lepiej poradziły sobie drzewa i krzewy owocowe, wykorzystując wilgoć z głębszych warstw gleby. Wrzesień 2018 r. był kolejnym miesiącem z małą ilością opadów (szczególnie w południowo-zachodniej części województwa). Na pozostałych terenach opady występowały lokalnie i niezbyt obficie. Utrudniło to wykonywanie uprawek przedsiewnych i siew ozimin. W pierwszych dwóch dekadach października 2018 r. przeważały dni słoneczne, bez opadów lub z ich małą ilością. Temperatura w ciągu dnia przekraczała 15-20°C, a nocą nie spadała poniżej 0°C. Dopiero w ostatniej dekadzie miesiąca ilość opadów zwiększyła się, obniżyła się temperatura, ale w dalszym ciągu była dodatnia. Warunki pogodowe sprzyjały ukończeniu zasiewów roślin ozimych i zbiorom roślin okopowych. Na glebach zwięzłych wystąpiły trudności z wyorywaniem korzeni buraków cukrowych. Wcześniej niż w latach poprzednich dokonano zbioru kukurydzy, tak na ziarno, jak i na kiszonkę. Na dużej części pól nie obsianych ozimkami i poplonami wykonano orki zimowe. Po ciepłym październiku, w listopadzie 2018 r. temperatura obniżyła się, chociaż nie spadała poniżej 0°C. Dopiero w trzeciej dekadzie miesiąca temperatura gwałtownie spadła – nocą do ok. -10°C. Opady były na poziomie średnim dla tego okresu. Panowały sprzyjające warunki do dokończenia zbioru buraków oraz wykonywania orki zimowych.

W grudniu 2018 r. średnia temperatura powietrza według stacji hydrologiczno-meteorologicznej Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Toruniu wyniosła 2,1°C i była wyższa od średniej z lat 1971-2000 o 2,1°C, przy czym maksymalna temperatura wyniosła 9,5°C, a minimalna -8,7°C. Suma opadów atmosferycznych (ok. 61,6 mm) stanowiła 160% normy z wielolecia. W grudniu 2018 r. odnotowano 23 dni z opadami.

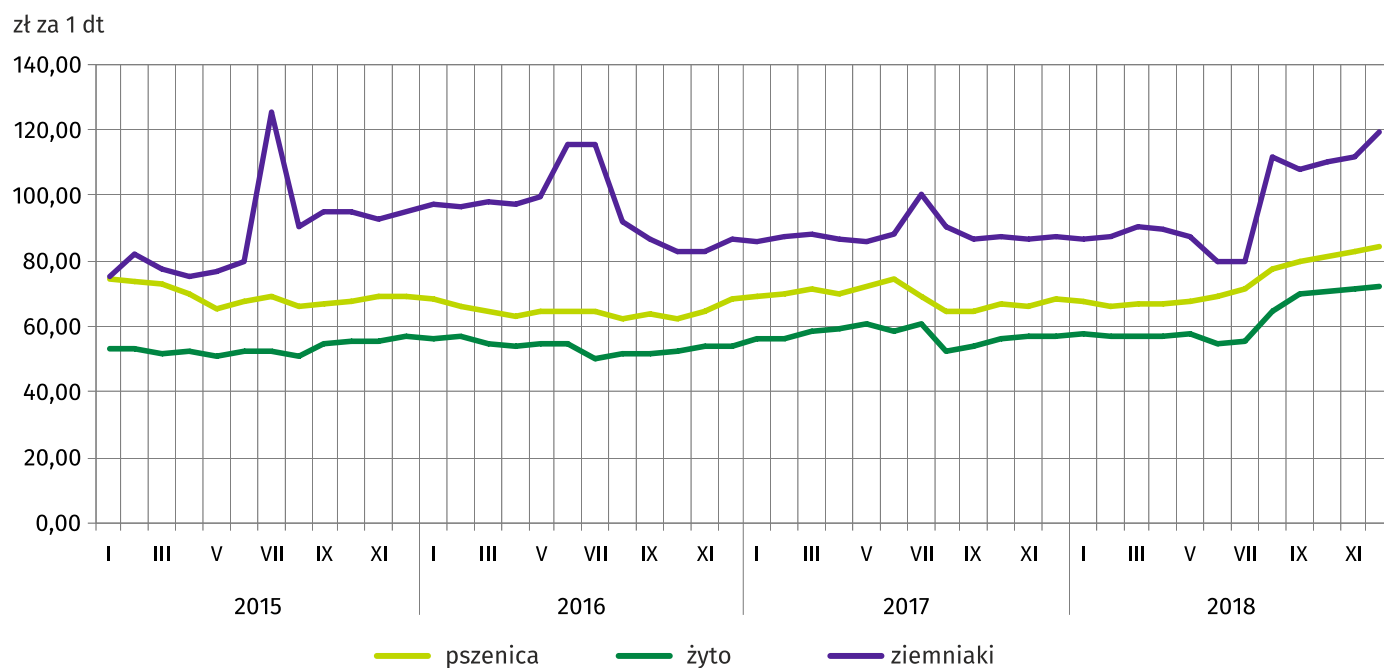
Skup zbóż^a kształtował się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	VII-XII 2018		XII 2018		
	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w tys. t	XII 2017=100	XI 2018=100
Ziarno zbóż podstawowych ^{bc}	427,9	65,4	36,6	70,1	97,6
w tym:					
pszenica	333,4	64,0	27,5	63,6	92,5
żyto	37,9	69,9	4,1	117,0	139,3

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje: pszenicę, żyto, jęczmień, owies, pszenżyto. ^c Łącznie z mieszkankami zbożowymi, bez ziarna siewnego.

W okresie lipiec-grudzień 2018 r. **skup zbóż podstawowych** (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) był mniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku o 34,6%, w tym pszenicy – mniejszy o 36,0%, a żyta – o 30,1%. W grudniu 2018 r. dostawy zbóż do skupu (36,6 tys. t) były mniejsze niż przed miesiącem o 2,4%; skup pszenicy w tym okresie był mniejszy o 7,5%, a żyta większy o 39,3%. W porównaniu z grudniem 2017 r. odnotowano spadek podaży zbóż o 29,9%, w tym pszenicy o 36,4%, a w przypadku żyta wzrost o 17,0%.

Wykres 8. Przeciętne ceny skupu zbóż i targowiskowe ceny ziemniaków

Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a kształtował się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	I-XII 2018		XII 2018		
	w tys. t.	I-XII 2017=100	w tys. t.	XII 2017=100	XI 2018=100
Żywiec rzeźny ^b	356,3	97,2	28,0	128,2	109,9
w tym:					
wołowy (bez cieląt)	47,6	88,6	2,3	95,3	100,7
wieprzowy	156,6	95,3	13,1	130,4	115,6
drobiowy	151,7	102,5	12,5	134,6	105,7
Mleko ^c	794,4	97,7	66,4	99,3	108,1

^a W okresie lipiec-grudzień bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w wadze żywej. ^c W milionach litrów.

W okresie styczeń–grudzień 2018 r. **skup żywca rzeźnego** (w wadze żywej) był mniejszy o 2,8% od notowanego w poprzednim roku. Niższy był skup żywca wołowego i wieprzowego odpowiednio o 11,4% i o 4,7%, a żywca drobiowego wyższy o 2,5%. W grudniu 2018 r. producenci z województwa kujawsko-pomorskiego dostarczyli do skupu 28,0 tys. t żywca rzeźnego. Oznacza to wzrost podaży zarówno w skali miesiąca, jak i roku odpowiednio o 9,9% i o 28,2%. Skup żywca wieprzowego i drobiowego w grudniu 2018 r. również wzrósł w obu analizowanych okresach. Podaż żywca wołowego była wyższa niż w listopadzie 2018 r., ale obniżyła się w skali roku.

Przeciętne ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	XII 2018			I-XII 2018		XII 2018			I-XII 2018	
	zł	XII 2017=100	XI 2018=100	zł	I-XII 2017=100	zł	XII 2017=100	XI 2018=100	zł	I-XII 2017=100
Ziarno zbóż ^a za 1 dt:										
pszenica	84,12	123,5	102,0	72,32	102,9	91,67	118,2	109,6	80,09	102,5
żyto	72,25	126,3	101,5	61,91	112,6	.	x	x	60,87	100,3
Ziemniaki ^b za 1 dt	42,65	164,8	129,0	35,59	117,6	119,44	136,5	106,8	96,82	109,5
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej:										
w tym:										
bydło (bez cieląt)	6,90	101,7	103,1	6,79	104,8	.	x	x	.	x
trzoda chlewna	4,12	90,6	99,0	4,42	84,9	.	x	x	.	x
drób	3,58	103,4	95,6	3,63	102,9	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt.	.	x	x	.	x	140,00	74,7	95,9	158,33	89,6
Mleko za 1 hl	132,89	93,1	100,0	128,54	97,1	.	x	x	.	x

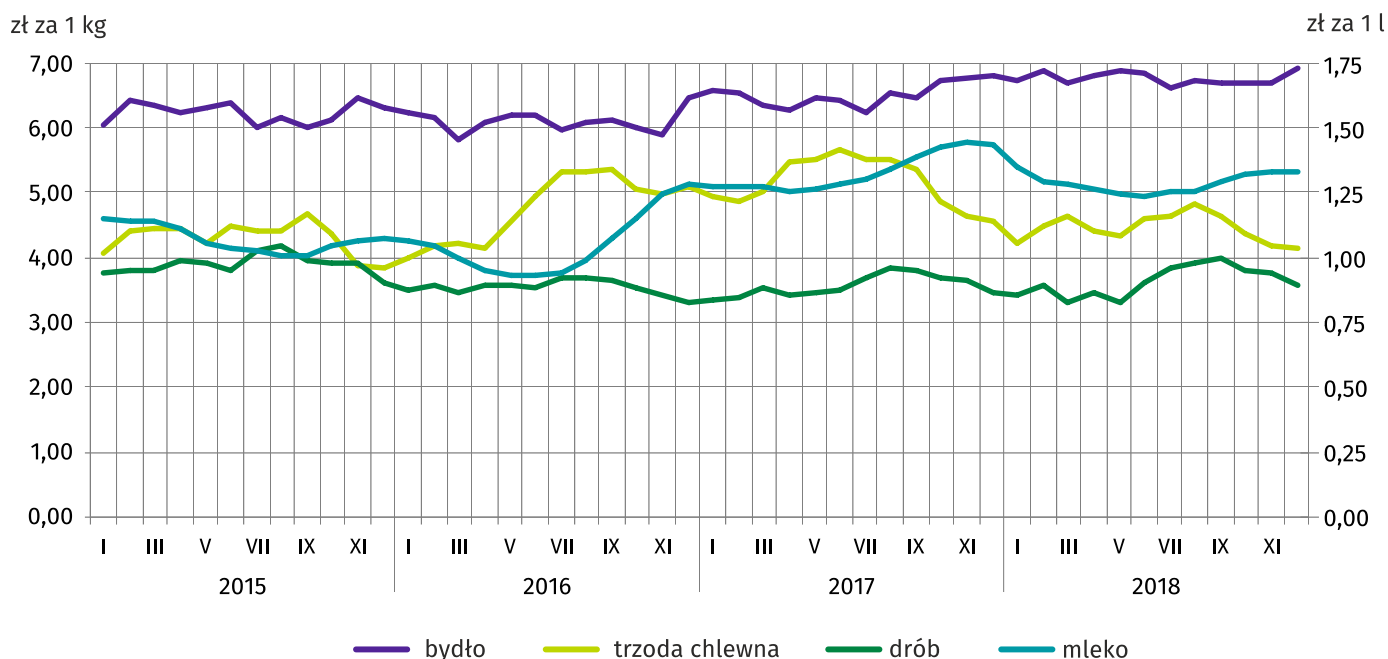
a W skupie bez ziarna siewnego. b Na targowiskach – jadalne; przeciętne ceny roczne – bez notowań cen ziemniaków wczesnych.

Przeciętne ceny pszenicy i żyta na obu rynkach w 2018 r. były wyższe niż w poprzednim roku. Średnio za 1 dt pszenicy w skupie w 2018 r. płacono 72,32 zł, a za żyto 61,91 zł. W porównaniu z 2017 r. za pszenicę w skupie płacono o 2,9% więcej, natomiast za żyto o 12,6% więcej. Przeciętne ceny obu opisywanych zbóż uzyskiwane przez rolników na targowiskach w 2018 r. były wyższe niż rok temu; średnio za pszenicę płacono 80,09 zł/dt (o 2,5% więcej), natomiast za żyto 60,87 zł/dt (o 0,3% więcej). W grudniu 2018 r. średnie ceny za dostarczoną do skupu pszenicę były wyższe niż przed miesiącem i rokiem odpowiednio o 2,0% i o 23,5%. Podobnie kształtowały się ceny pszenicy w obrocie targowiskowym; w skali miesiąca podrożała o 9,6%, a w skali roku o 18,2%. Za 1 dt żyta w skupie (72,25 zł) płacono więcej niż w listopadzie 2018 r. o 1,5% i o 26,3% więcej niż w grudniu 2017 r.

Średnio za 1 dt ziemniaków w 2018 r. płacono w skupie 35,59 zł, a na targowiskach – 92,82 zł (bez notowań cen ziemniaków wczesnych). W skali roku średnie ceny ziemniaków wzrosły w skupie o 17,6%, a na targowiskach o 9,5%. Ceny 1 dt ziemniaków w skupie w grudniu 2018 r. (42,65 zł) były wyższe od notowanych w poprzednim miesiącu i w grudniu 2017 r. odpowiednio o 29,0% i o 64,8%. Przeciętne ceny ziemniaków na targowiskach wyniosły 119,44 zł/dt i wzrosły w skali miesiąca o 6,8%, a w skali roku o 36,5%.

W 2018 r. za 1 kg żywca wieprzowego płacono w skupie średnio 4,42 zł, tj. o 15,1% mniej niż w analogicznym okresie 2017 r. W grudniu 2018 r. odnotowano spadek cen żywca wieprzowego w skupie; w skali miesiąca o 1,0%, a w skali roku o 9,4% – do 4,12 zł za 1 kg.

Wykres 9. Przeciętne ceny skupu żywca i mleka

W 2018 r. za prosię na chów płacono na targowiskach średnio 158,33 zł (o 10,4% mniej niż przed rokiem). W grudniu 2018 r. średnie ceny za prosię przeznaczone do dalszego chowu obniżyły się w skali miesiąca do 140,00 zł/szt, tj. o 4,1%. Spadek cen w ujęciu rocznym wyniósł 25,3%.

W 2018 r. za 1 kg żywca drobiowego płacono w skupie przeciętnie 3,63 zł; było to o 2,9% więcej niż rok wcześniej. Średnie ceny skupu drobiu rzeźnego w grudniu 2018 r. (3,58 zł/kg) spadły w odniesieniu do listopada 2018 r. o 4,4%; w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego wzrosły o 3,4%.

Średnio za 1 kg żywca wołowego w skupie w 2018 r. płacono 6,79 zł, czyli o 4,8% więcej niż przed rokiem. W opisywanym miesiącu przeciętne ceny żywca wołowego wyniosły 6,90 zł/kg i wzrosły w skali miesiąca i roku odpowiednio o 3,1% i o 1,7%.

Od początku 2018 r. **skup mleka** wyniósł 794,4 mln l i był o 2,3% mniejszy niż w 2017 r. W grudniu 2018 r. dostawy mleka do skupu (66,4 mln l) były większe w ujęciu miesięcznym – o 8,1%, a w ujęciu rocznym mniejsze o 0,7%. Średnio za 100 l mleka w 2018 r. płacono 128,54 zł; w porównaniu z 2017 r. było to o 2,9% mniej. Ceny tego surowca w grudniu 2018 r. ukształtowały się na poziomie sprzed miesiąca – 132,89 zł za 100 l, ale były niższe (o 6,9%) niż przed rokiem.

Przemysł i budownictwo

Produkcja sprzedana przemysłu w województwie kujawsko-pomorskim w grudniu 2018 r. osiągnęła wartość 5133,8mln zł (w cenach bieżących) i była (w cenach stałych) taka sama jak przed rokiem, a w porównaniu z poprzednim miesiącem niższa o 7,8%.

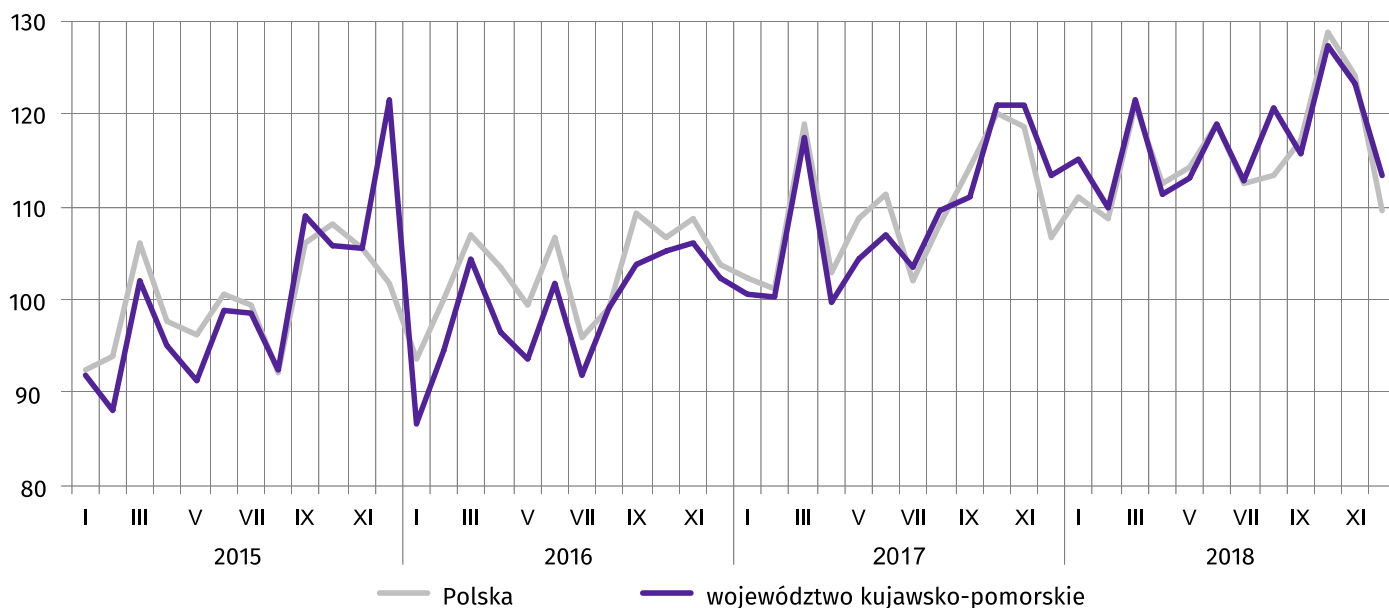
W największej sekcji przemysłu tj. w przetwórstwie przemysłowym, stanowiącym 94,6% udziału, odnotowano spadek produkcji sprzedanej w porównaniu z grudniem 2017 r. o 0,3%.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu kształtowały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	XII 2018	I-XII 2018	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100		w odsetkach
OGÓŁEM	100,0	107,0	100,0
w tym:			
Przetwórstwo przemysłowe	99,7	107,0	95,7
w tym:			
produkcja artykułów spożywczych	95,6	105,6	23,9
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	106,4	117,3	1,5
produkcja papieru i wyrobów z papieru	119,5	121,6	14,5
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	96,3	107,5	1,1
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	103,7	94,5	9,5
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	86,0	97,8	10,3
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	112,7	120,5	1,8
produkcja wyrobów z metali ^Δ	97,3	108,7	10,4
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	97,8	124,1	3,2
produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	96,4	104,3	3,2
produkcja mebli	88,6	96,9	4,0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	103,3	106,3	2,5

Wyższy niż w grudniu 2017 r. poziom produkcji sprzedanej wystąpił w 13 (spośród 30 występujących w województwie) działach przemysłu. Podwyższenie grudniowej sprzedaży w odniesieniu do analogicznego okresu 2018 r. odnotowano m.in. w produkcji: papieru i wyrobów z papieru (o 19,5%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 12,7%), wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 6,4%) oraz w produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 3,7%). Spadek wystąpił natomiast m.in. w produkcji: wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 14,0%), mebli (o 11,4%) oraz artykułów spożywczych (o 4,4%).

Wykres 10. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu
(przeciętna miesięczna 2015=100; ceny stałe)

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, w grudniu 2018 r. wyniosła (w cenach bieżących) 37,5 tys. zł i była niższa (w cenach stałych) niż przed rokiem o 1,8% przy wzroście przeciętnego zatrudnienia (o 1,9%) oraz wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto (o 5,4%).

W okresie od stycznia do grudnia 2018 r. produkcja sprzedana przemysłu wyniosła (w cenach bieżących) 62842,7 mln zł i była (w cenach stałych) wyższa o 7,0% niż w analogicznym okresie 2017 r. Największy wpływ na wzrost produkcji w tym okresie (według działów klasyfikacji PKD 2007) miały przedsiębiorstwa zajmujące się m.in. produkcją: papieru i wyrobów z papieru (o 21,6%), wyrobów z metali (o 8,7%) oraz artykułów spożywczych (o 5,6%). Spadek wystąpił natomiast m.in. w produkcji: chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 5,5%), mebli (o 3,1%) oraz w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 2,2%).

Na tle pozostałych województw, Kujawsko-Pomorskie zajęło w grudniu 2018 r. 8 pozycję pod względem udziału w przychodach ze sprzedaży produkcji przemysłowej kraju.

Produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) w grudniu 2018 r. wyniosła 891,6 mln zł. Była wyższa o 12,9% niż w grudniu 2017 r. i o 23,1% wyższa niż w listopadzie 2018 r. (przed rokiem wzrost odpowiednio o 3,7% i o 14,9%).

W omawianym miesiącu wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego ukształtowała się na poziomie 46,5 tys. zł i była o 13,6% wyższa niż przed rokiem. Wzrost wydajności odnotowano przy spadku przeciętnego zatrudnienia w budownictwie o 0,5% i przy wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 11,3%.

Produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) w grudniu 2018 r. ukształtowała się na poziomie 568,2 mln zł (63,7% ogółu produkcji sprzedanej budownictwa) i była wyższa o 10,6% od uzyskanej w grudniu 2017 r. (wówczas wyższa o 7,8%). Wzrost produkcji budowlano-montażowej w skali roku odnotowano wśród przedsiębiorstw, których głównym rodzajem działalności jest budowa budynków (o 13,3%), podmiotów specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 12,8%), a także podmiotów wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 4,4%).

Dynamika i struktura produkcji budowlano-montażowej (w cenach bieżących) kształtowały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	XII 2018	I-XII 2018	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w odsetkach	
OGÓŁEM	110,6	130,7	100,0
Budowa budynków ^Δ	113,3	144,2	28,2
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	112,8	134,8	41,9
Roboty budowlane specjalistyczne	104,4	115,6	29,9

W porównaniu z listopadem 2018 r., produkcja budowlano-montażowa województwa kujawsko-pomorskiego zwiększyła się o 28,9%. Wzrost dotyczył podmiotów specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 70,8%), a także przedsiębiorstw wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 4,3%). Spadek w skali miesiąca zanotowano wśród podmiotów, których głównym rodzajem działalności jest budowa budynków (o 3,4%).

Udział produkcji budowlano-montażowej w grudniu 2018 r. w produkcji krajowej wyniósł 4,5%, co plasuje województwo na 8 miejscu w kraju.

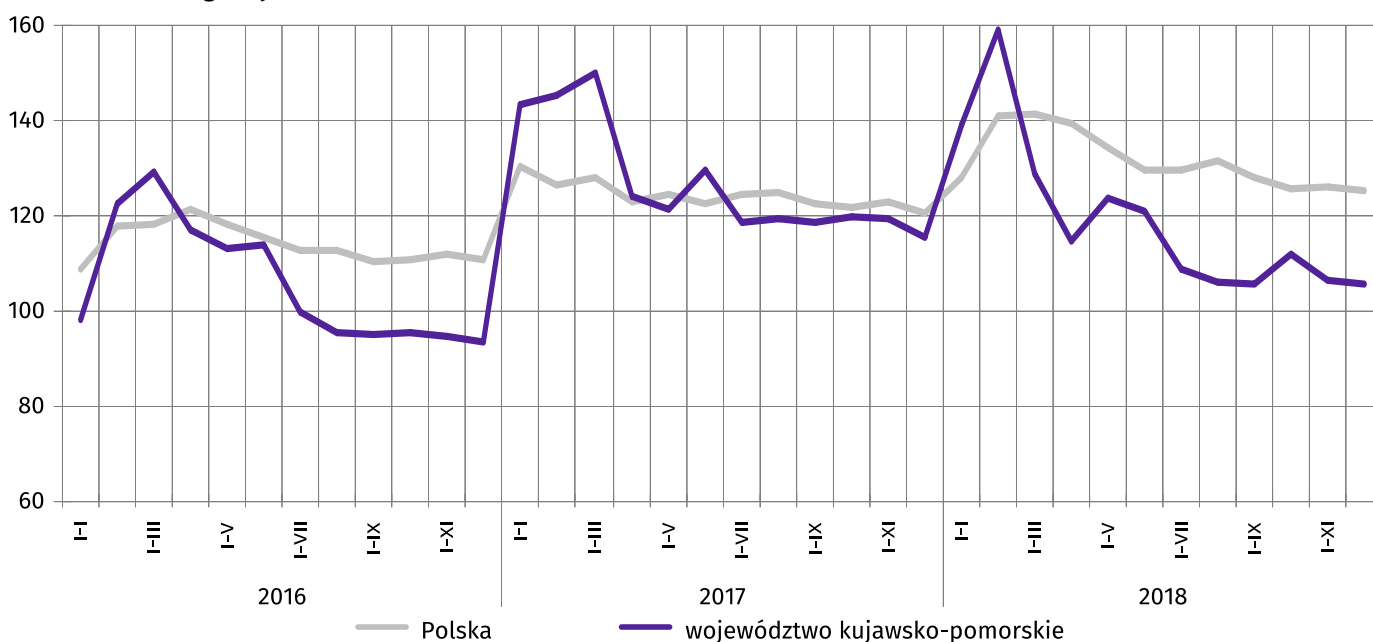
Budownictwo mieszkaniowe

W grudniu 2018 r. w porównaniu z analogicznym miesiącem w 2017 r. w województwie kujawsko-pomorskim zwiększyła się liczba mieszkań oddanych do użytkowania (wzrost o 12,0%), zmniejszyła się natomiast liczba mieszkań na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym (spadek o 49,4%) oraz liczba mieszkań których budowę rozpoczęto (spadek o 45,4%).

Według wstępnych danych⁴ w badanym miesiącu **przekazano do użytkowania** 888 lokali, czyli o 12,0% mieszkań więcej niż przed rokiem. Spowodowane to było wzrostem liczby mieszkań w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (wzrost o 36,8%), w budownictwie indywidualnym (wzrost o 14,7%) oraz spółdzielczym (wzrost o 12,5%). Najwięcej mieszkań przekazano do użytkowania w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 457 lokali (51,5% ogólnej liczby oddanych mieszkań). Ponadto oddano do użytkowania 413 lokali w budownictwie indywidualnym (46,5%) oraz 18 mieszkań spółdzielczych (2,0%). W badanym miesiącu nie oddano do użytkowania mieszkań: komunalnych, społecznych czynszowych i zakładowych.

Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w województwie kujawsko-pomorskim w grudniu 2018 r. stanowiły 4,2% efektów krajowych.

Wykres 11. Dynamika mieszkań oddanych do użytkowania
(analogiczny okres 2015=100)

⁴ Dane meldunkowe mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w okresie styczeń-grudzień 2018 r. kształtowała się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania oddane do użytkowania			Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I-XII 2017=100	
OGÓŁEM	7097	100,0	91,7	97,6
Indywidualne ^a	3776	53,2	107,2	132,2
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^a	2981	42,0	83,2	58,6
Komunalne	91	1,3	41,0	54,5
Spółeczne czynszowe	133	1,9	74,7	47,9
Spółdzielcze	116	1,6	50,7	59,9

^a Począwszy od stycznia 2018 r. dane dotyczące efektów „budownictwa indywidualnego” dotyczą tylko mieszkań realizowanych na własne potrzeby inwestora; mieszkania na sprzedaż lub wynajem dotychczas zaliczane do tej formy budownictwa zostały włączone do formy „budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”.

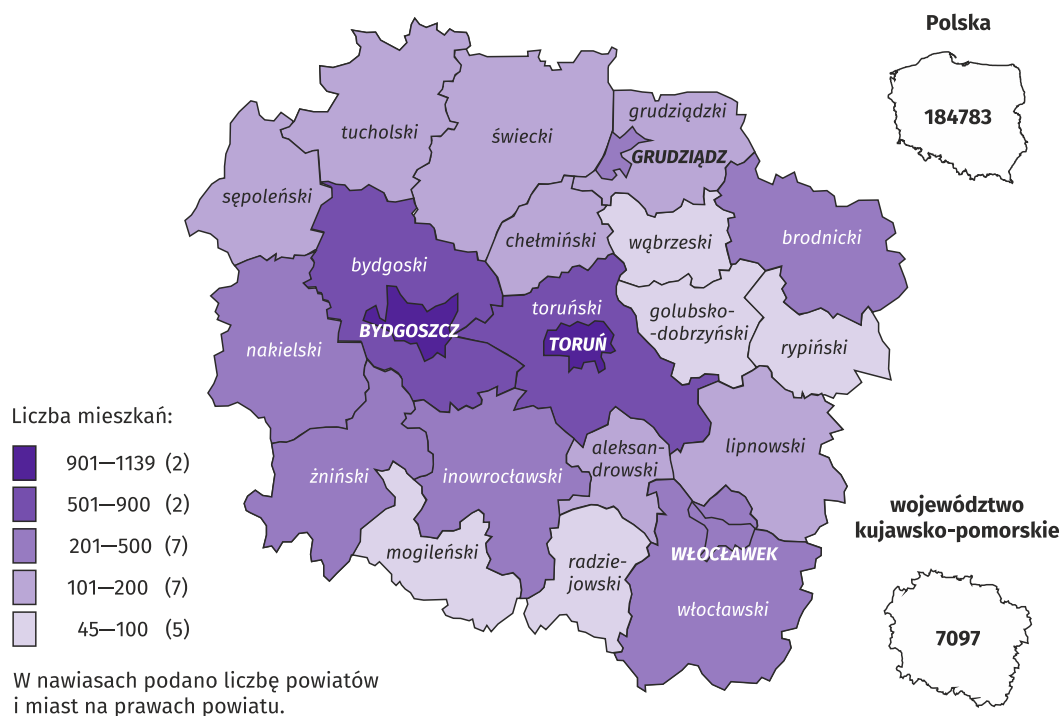
W okresie styczeń-grudzień 2018 r. oddano do użytkowania 7097 mieszkań, tj. o 8,3% mniej niż w analogicznym okresie 2017 r. Spadek liczby mieszkań odnotowano w budownictwie komunalnym (o 59,0%), spółdzielczym (o 49,3%), społecznym czynszowym (o 25,3%) oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 16,8%), natomiast wzrost w budownictwie indywidualnym (o 7,2%). Pod względem liczby oddanych lokali województwo kujawsko-pomorskie zajęło 11 pozycję wśród wszystkich województw.

W okresie styczeń-grudzień 2018 r. **przeciętna powierzchnia** mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 97,6 m² i była większa o 4,9 m² niż w analogicznym okresie 2017 r. Największe mieszkania wybudowali inwestorzy w budownictwie indywidualnym (132,2 m²), w którym odnotowano spadek przeciętnej powierzchni zrealizowanego mieszkania o 1,7 m².

Najwięcej mieszkań przekazano do użytkowania w Bydgoszczy (1139), Toruniu (990) oraz w powiecie bydgoskim (826), najmniej natomiast w powiecie wąbrzeskim (45) oraz radziejowskim (59).

W okresie styczeń-grudzień 2018 r. mieszkania o największej przeciętnej powierzchni użytkowej powstały w powiatach: wąbrzeskim (137,8 m²) oraz świeckim (137,4 m²). Najmniejsze lokale przekazano w Bydgoszczy (59,1 m²) oraz w Toruniu (61,6 m²).

Mapa 2. Mieszkania oddane do użytkowania w okresie styczeń-grudzień 2018 r.

W grudniu 2018 r. liczba mieszkań, na realizację których wydano **pozwolenia na budowę** lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym wyniosła 725 i było to o 49,4% mniej niż w analogicznym miesiącu 2017 r. Najwięcej mieszkań, bo 57,8% ogólnej liczby, stanowią mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.

W badanym miesiącu zmniejszyła się w skali roku liczba **mieszkań, których budowę rozpoczęto** (o 45,4%, tj. do poziomu 351). W grudniu najczęściej mieszkań zaczęli budować inwestorzy indywidualni (45,0%), a także inwestorzy budujący na sprzedaż lub wynajem (43,6%).

Liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym i mieszkań, których budowę rozpoczęto **w okresie styczeń-grudzień 2018 r.** kształtowała się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I-XII 2017=100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I-XII 2017=100
OGÓŁEM	10792	100,0	96,6	9147	100,0	104,6
Indywidualne	4736	43,9	x ^a	4363	47,7	x ^a
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	5791	53,7	x ^a	4470	48,9	x ^a
Komunalne	183	1,7	435,7	77	0,8	213,9
Spółeczne czynszowe	80	0,7	17,5	201	2,2	113,6
Zakładowe	2	0,0	4,0	1	0,0	16,7
Spółdzielcze	–	x	x	35	0,4	30,2

a Zgodnie ze zmienionym zakresem form budownictwa, dynamiki w odniesieniu do analogicznego okresu roku ubiegłego będą prezentowane począwszy od stycznia 2019 r.

Rynek wewnętrzny

W grudniu 2018 r. w województwie kujawsko-pomorskim odnotowano w ujęciu rocznym wzrost (w cenach bieżących) **sprzedaży detalicznej** (o 6,1%) oraz spadek **sprzedaży hurtowej** (o 3,0%).

W porównaniu z grudniem 2017 r. wzrost **sprzedaży detalicznej** (zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe) zanotowano m.in. w grupach: pozostałe (o 17,9%), pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 15,6%) pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach (o 6,2%). Spadek w ujęciu rocznym odnotowano m.in. w grupach: meble, RTV, AGD (o 26,6%), prasa, książki pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 13,4%) oraz żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 4,3%).

W porównaniu z listopadem 2018 r. przychody ze sprzedaży detalicznej wzrosły o 0,9%. Największy wzrost w skali miesiąca dotyczył grupy prasa, książki pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 26,6%).

W okresie styczeń-grudzień 2018 r. sprzedaż detaliczna była o 7,1% wyższa niż w analogicznym okresie 2017 r., przy czym najwyższy wzrost wystąpił w grupie pozostałe (o 27,3%).

Dynamika i struktura (w cenach bieżących) sprzedaży detalicznej kształtowały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	XII 2018	I-XII 2018	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w odsetkach	
OGÓŁEM^a	106,1	107,1	100,0
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	115,6	104,8	13,6
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	95,7	99,6	37,4
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	106,2	105,4	1,9
Tekstylna, odzież, obuwie	97,6	98,5	2,7
Meble, RTV, AGD	73,4	93,2	1,5
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	86,6	96,9	2,1
Pozostałe	117,9	127,3	16,2

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych. Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych w grudniu 2018 r. była niższa niż przed rokiem o 3,0% oraz niższa o 13,0% w porównaniu z listopadem 2018 r., natomiast w przedsiębiorstwach hurtowych odnotowano odpowiednio spadek o 8,7% i o 12,4%.

W okresie styczeń–grudzień 2018 r. sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych zwiększyła się o 4,8% w porównaniu z analogicznym okresem 2017 r., a w przedsiębiorstwach hurtowych w tym samym okresie wzrosła o 5,1%.

Opracowanie merytoryczne

Kontakt:

www.bydgoszcz.stat.gov.pl

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy

tel: (+48 52) 366 93 90

@BYDGOSZCZ_STAT

ul. Ks. Stanisława Konarskiego 1-3

faks: (+48 52) 366 93 56

@GlownyUrzadStatystyczny

85-066 Bydgoszcz

e-mail: SekretariatUSBDG@stat.gov.pl

Powiązane opracowania

[Informacje o sytuacji społeczno-gospodarczej](#)

[Komunikaty i biuletyny województwa kujawsko-pomorskiego](#)

[Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego w 2017 r.](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych \(BDL\)](#)

[Dziedzinowe Bazy Wiedzy \(DBW\)](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Pojęcia stosowane w statystyce publicznej](#)

Wybrane dane o województwie kujawsko-pomorskim

WYSZCZEGÓLNIENIE													
A – 2017 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
B – 2018 r.													
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^a (w tys. osób)	A	254,5	255,6	256,3	256,8	256,6	256,9	257,3	256,9	256,7	255,4	256,2	256,4
	B	260,5	260,6	260,6	261,0	260,5	260,3	260,0	259,7	259,4	258,7	258,4	258,6
poprzedni miesiąc = 100	A	102,2	100,5	100,3	100,2	99,9	100,1	100,1	99,8	99,9	99,5	100,3	100,1
	B	101,6	100,0	100,0	100,1	99,8	99,9	99,9	99,9	99,9	99,7	99,9	100,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	102,5	102,8	103,2	103,5	103,4	103,3	103,4	103,6	103,1	102,7	103,1	103,0
	B	102,4	101,9	101,7	101,6	101,5	101,3	101,1	101,1	101,0	101,3	100,8	100,8
Bezrobotni zarejestrowani (w tys. osób; stan w końcu okresu)	A	103,3	102,5	98,7	93,0	89,5	85,8	84,8	83,8	82,3	79,8	80,1	81,5
	B	85,1	84,3	81,5	77,7	75,1	72,5	71,5	70,6	70,1	69,5	71,0	72,7
Stopa bezrobocia ^b (w %; stan w końcu okresu)	A	12,4	12,3	11,9	11,3	10,9	10,5	10,4	10,2	10,1	9,8	9,8	9,9
	B	10,3	10,2	9,8	9,4	9,1	8,8	8,7	8,6	8,6	8,5	8,6	8,8
Oferty pracy (zgłoszone w ciągu miesiąca)	A	7506	8044	10771	7919	8966	9039	8861	7658	8865	7648	5994	4118
	B	7727	7167	9101	7607	8103	8776	8422	8674	7272	7016	5695	4337
Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy (stan w końcu okresu)	A	18	18	15	17	13	12	13	13	12	15	16	26
	B	16	16	13	12	12	11	11	12	13	13	15	24
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	A	3631,58	3619,75	3851,35	3757,51	3726,11	3868,28	3903,58	3836,42	3932,31	3910,88	3976,50	4095,95
	B	3905,79	3881,57	4117,23	4037,50	4027,05	4111,87	4173,80	4115,82	4178,04	4220,65	4256,44	4370,49
poprzedni miesiąc = 100	A	94,9	99,7	106,4	97,6	99,2	103,8	100,9	98,3	102,5	99,5	101,7	103,0
	B	95,4	99,4	106,1	98,1	99,7	102,1	101,5	98,6	101,5	101,0	100,8	102,7
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	106,4	106,5	107,0	106,3	107,9	106,7	108,1	107,9	108,6	108,5	109,2	107,0
	B	107,6	107,2	106,9	107,5	108,1	106,3	106,9	107,3	106,2	107,9	107,0	106,7
Wskaźniki cen: towarów i usług konsumpcyjnych ^c : analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	.	.	101,9	.	.	101,8	.	.	101,9	.	.	102,6
	B	.	.	101,6	.	.	101,7	.	.	102,0	.	.	.

^a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, szacowanej na koniec każdego miesiąca. ^c w kwartale.

Wybrane dane o województwie kujawsko-pomorskim (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
A – 2017 r.														
B – 2018 r.														
Wskaźniki cen (dok.):														
skupu ziarna zbóż:														
poprzedni miesiąc = 100		A	101,4	100,8	102,9	98,5	102,0	100,2	94,4	93,6	101,2	103,2	99,4	102,7
		B	99,1	98,3	101,2	100,2	100,5	102,2	101,9	107,7	105,3	101,8	101,5	101,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100		A	101,0	106,2	111,1	110,5	110,5	111,1	107,8	103,9	102,4	108,4	104,7	99,8
		B	97,6	95,1	93,6	95,2	93,8	95,6	103,2	118,7	123,5	121,9	124,5	122,8
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt):														
poprzedni miesiąc = 100		A	101,9	99,0	97,3	99,1	102,8	99,4	97,1	105,0	98,9	104,1	100,2	100,5
		B	99,1	102,1	97,6	101,5	101,3	99,5	96,4	102,0	99,4	99,7	100,3	103,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100		A	105,8	106,1	109,1	103,0	104,2	103,3	104,3	107,3	106,0	112,0	114,8	105,2
		B	102,2	105,4	105,7	108,3	106,7	106,9	106,1	103,0	103,5	99,1	99,2	101,7
skupu żywca rzeźnego wieprzowego:														
poprzedni miesiąc = 100		A	97,0	98,0	103,2	108,8	101,1	102,4	97,9	99,5	97,4	90,5	95,8	98,1
		B	92,5	106,2	103,6	95,1	98,6	105,7	100,7	104,5	95,8	94,0	95,8	99,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100		A	124,6	116,3	118,3	131,1	121,3	114,3	103,7	103,5	100,0	96,1	92,9	89,3
		B	85,1	92,2	92,5	80,9	78,9	81,4	83,7	87,9	86,4	89,7	89,7	90,6
Relacje cen skupu ^a żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta														
		A	8,2	8,1	8,3	8,9	9,2	9,3	9,0	8,7	8,9	8,1	7,7	7,4
		B	6,8	7,2	7,6	7,3	7,2	8,1	7,7	8,0	7,0	.	.	.
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (w cenach stałych):														
poprzedni miesiąc = 100		A	98,4	99,6	117,3	84,7	104,9	102,5	96,5	106,0	101,2	109,0	100,1	93,9
		B	101,5	95,3	110,8	91,4	101,6	105,2	94,9	107,1	95,8	110,0	96,7*	92,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100		A	116,3	106,0	112,6	103,3	111,7	105,3	112,6	110,6	106,9	114,9	113,9	110,9
		B	114,4	109,5	103,5	111,6	108,2	111,0	109,2	110,2	104,4	105,3	101,8*	100,0
Produkcja budowlano-montażowa ^b (w cenach bieżących):														
poprzedni miesiąc = 100		A	26,6	116,4	163,7	88,5	113,2	127,3	86,9	118,9	102,8	121,2	105,3	122,9
		B	50,9	79,8	131,9	92,8	112,0	141,2	98,7	122,4	101,9	93,9	94,3	128,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100		A	90,5	77,6	114,6	106,3	110,0	109,4	114,0	119,1	94,8	147,6	145,8	107,8
		B	205,9	141,2	113,9	119,4	118,1	131,0	148,8	153,1	151,8	117,7	105,4	110,6

^a Ceny bieżące bez VAT. ^b W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Wybrane dane o województwie kujawsko-pomorskim (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE													
A – 2017 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
B – 2018 r.													
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	732	1171	2004	2323	2659	3481	4199	4869	5514	6119	6950	7743
	B	711	1281	1720	2150	2710	3248	3848	4333	4918	5706	6209	7097
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	146,1	118,5	116,2	106,2	107,4	113,9	118,8	124,9	124,9	125,5	126,2	123,7
	B	97,1	109,4	85,8	92,6	101,9	93,3	91,6	89,0	89,2	93,3	89,3	91,7
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (w cenach bieżących): poprzedni miesiąc = 100	A	85,2	96,2	124,3	97,9	94,9	97,1	99,3	100,2	100,6	104,2	102,7	103,9
	B	85,8	97,5	122,7	96,3	96,5	100,3	104,3	98,4	96,7	115,8	95,5	100,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	109,2	103,1	111,7	106,9	107,7	103,7	100,6	98,0	102,1	100,3	103,9	102,4
	B	103,1	104,4	103,1	101,4	103,2	106,6	111,9	109,9	105,6	117,4	109,2	106,1
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach ^b : brutto ^c (w %)	A	.	.	5,6	.	.	5,2	.	.	5,0	.	.	4,4
	B	.	.	5,4	.	.	5,6	.	.	5,3	.	.	.
netto ^d (w %)	A	.	.	4,8	.	.	4,5	.	.	4,3	.	.	3,8
	B	.	.	4,5	.	.	4,7	.	.	4,4	.	.	.
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw ^b (w mln zł; ceny bieżące)	A	.	.	988,5	.	.	1744,9	.	.	2583,2	.	.	3801,2
	B	.	.	484,1	.	.	1097,5	.	.	2013,7	.	.	.
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	.	.	210,7	.	.	148,6	.	.	130,3	.	.	126,8
	B	.	.	49,0	.	.	62,9	.	.	78,0	.	.	.
Podmioty gospodarki narodowej ^e w rejestrze REGON (stan w końcu okresu)	A	193574	193500	193887	194149	194465	194807	194957	195381	195370	195458	195578	195717
	B	195368	195571	196009	196351	197399	198548	194342 ^f	195478	196196	196741	197235	197657
w tym spółki handlowe	A	16729	16818	16937	17032	17084	17163	1725	17344	17435	17520	17612	17706
	B	17796	17882	17942	18035	18112	18208	14904 ^f	14989	15071	15140	15228	15300
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	1908	1909	1922	1921	1924	1927	1933	1936	1940	1954	1959	1961
	B	1965	1963	1969	1965	1970	1975	1367 ^f	1371	1370	1373	1370	1373

^a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane są prezentowane narastająco. ^c Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności. ^d Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności. ^e Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^f W lipcu 2018 r. wykreślono z rejestru REGON podmioty, które utraciły zdolność prawną na mocy art. 3 ustawy z dnia 28.11.2014 r. o zmianie ustawy o KRS i niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1924).

* Dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej publikowanych.